

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 432/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Česká republika, zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Kyselákom, Pražská 140, Příbram, Česká republika, proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č. k. 2 C 143/2014-77 z 25. októbra 2016, rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 18 Co 128/2017-143 zo 17. decembra 2018 a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 105/2020 z 31. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. júna 2021 doplnenou na základe výzvy ústavného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 16. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozhodnutiami označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 C 84/2008 okresný súd rozhodol o zrušení podielového spoluvlastníctva sťažovateľky v postavení žalobkyne a žalovaného [REDAKOVANÉ] s tým, že určil, že výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, a to rodinného domu so súpisným číslom [REDAKOVANÉ] postaveného na pozemku [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] – zastavaná plocha, [REDAKOVANÉ], sa stáva sťažovateľka a okresný súd sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalovanému na vyporiadanie jeho podielu sumu vo výške 139 500 eur do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vzájomný návrh žalovaného okresný súd vylúčil na samostatné konanie.

3. Predmetom napadnutých rozhodnutí je vzájomný návrh [REDAKOVANÉ], ktorým žiadal, aby bola sťažovateľka zaviazaná k zaplateniu sumy, ktorá bude uvedená v písomnom vyhotovení rozsudku. V konaní o vzájomnom návrhu je [REDAKOVANÉ] v postavení žalobcu (ďalej len „žalobca“) a sťažovateľka v postavení žalovanej. Uviedol, že návrh sťažovateľky nezohľadňuje investície, ktorými bola zhodnotená spoločná nehnuteľnosť a ktoré boli ním vynaložené na rekonštrukciu rodinného domu. Vzájomným návrhom sa domáhal zaplatať finančnej náhrady z dôvodu zhodnotenia nehnuteľnosti. Okresný súd rozsudkom č. k. 2 C 143/2014-77 z 25. októbra 2016 výrokom I zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi sumu 60 265,91 eur z titulu zhodnotenia spoločnej nehnuteľnosti s úrokom z omeškania, výrokom II zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi sumu 12 064,44 eur z titulu omeškania s úhradou peňažnej náhrady za spoluvlastnícky podiel žalobcu a výrokom III zaviazal sťažovateľku k náhrade trov konania.

4. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 18 Co 128/2017-143 zo 17. decembra 2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I v časti zaplatať sumy 60 265,91 eur. Zrušil rozsudok vo výroku I v časti úroku z omeškania, vo výrokoch II a III a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľky odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Okresný súd sa nezaoberal kvalifikovane dôkazmi, ktoré investície boli uskutočnené, v akej výške, kedy sa tak stalo, za akých okolností a aký bol skutočný stav nehnuteľnosti.

b) Okresný súd sa nezaoberal tým, či išlo o skutočnú investíciu alebo len o náklady na nevyhnutnú opravu a údržbu nehnuteľnosti, či s týmito nákladmi vyslovili spoluvlastníci súhlas a či boli uzavreté v tejto súvislosti nejaké dohody. Znalčka na s. 25 znaleckého posudku uviedla, že nepozná zdroj financovania, takže nevie vyčíslieť, čo bolo financované z prostriedkov žalobcu a čo z iných prostriedkov. Sťažovateľka namietala aj otázku premlčania, ktorou sa okresný súd nezaoberal. Podľa sťažovateľky žalobca nepredložil o investíciách ani jeden doklad na svoje meno.

c) Ani krajský súd sa týmito otázkami nezaoberal, a preto došlo z jeho strany k nesprávnemu vyhodnoteniu skutkového stavu.

d) Sťažovateľka z rovnakých dôvodov napáda aj uznesenie najvyššieho súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Napadnuté rozhodnutia sťažovateľka považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky označeného v záhlaví tohto uznesenia.

III.1. K namietanému porušeniu označeného práva sťažovateľky rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu:

8. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohla) domôcť využitím jej dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

9. Ústavný súd konštatuje, že proti rozsudku okresného súdu č. k. 2 C 143/2014-77 z 25. októbra 2016 bolo prípustné odvolanie, ktoré sťažovateľka aj využila. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľky uvedené v odvolaní proti rozsudku okresného súdu preskúmal krajský súd ako súd odvolací, ktorý rozhodol rozsudkom č. k. 18 Co 128/2017-143 zo 17. decembra 2018.

10. Ústavný súd konštatuje, že proti rozsudku krajského súdu č. k. 18 Co 128/2017-143 zo 17. decembra 2018 bolo prípustné dovolanie, ktoré sťažovateľka aj využila. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľky uvedené v dovolaní proti rozsudku krajského súdu preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací, ktorý rozhodol uznesením č. k. 1 Cdo 105/2020 z 31. marca 2021.

11. Z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľkinej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu a proti napadnutému rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu:

12. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inšinciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala iba porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 a 3 listiny. Sťažovateľka nenamietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

14. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 a 3 listiny, ústavný súd v zmysle svojej konštantnej judikatúry uvádza, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj označené právo), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (II. ÚS 78/05). Novšia judikatúra ústavného súdu už však smeruje aj k posudzovaniu hmotných práv v rozhodnutí všeobecného súdu, a to aj bez toho, aby sťažovateľka musela namietat, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (IV. ÚS 360/09, III. ÚS 196/08, II. ÚS 111/08, I. ÚS 131/09 a pod.).

15. Ústavný súd napriek záveru uvedenému v predchádzajúcom odseku, rešpektujúc materiálny prístup k ochrane ústavnosti, skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 105/2020 z 31. marca 2021 s listinou.

16. Sťažovateľka prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala z § 420 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

17. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. b) CSP sťažovateľka odvíjala od nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

18. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol, že od procesnej subjektivity je potrebné odlišovať vecnú legitímáciu, či už pasívnu, alebo aktívnu. Vecnú legitímáciu má ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Vecná legitímácia a jej nedostatok sú z hľadiska prípustnosti dovolania právne bezvýznamné.

19. V odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu sa ďalej uvádza, že žalobcom je fyzická osoba s vlastnou právnou subjektivitou, t. j. subjekt spôsobilý byť účastníkom občianskoprávných vzťahov a subjekt spôsobilý byť aj stranou civilného sporového konania.

20. Najvyšší súd uzavrel, že nedostatok vecnej legitímácie nie je dôvodom prípustnosti dovolania, ale môže mať za následok len nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nie prípustnosť dovolania. Vzhľadom na to sa najvyšší súd nestotožnil s názorom sťažovateľky, že konanie pred všeobecnými súdmi trpelo vadou podľa § 420 písm. b) CSP.

21. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ďalej vyplýva, že sťažovateľka v dovolaní v súvislosti s vadou podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietala nedostatky odôvodnenia a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že sa nestotožnila so skutkovými a s právnymi závermi, na ktorých odvolací súd založil svoj rozsudok. Sťažovateľka namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, avšak z dovolania nevyplývalo, vo vzťahu ku ktorému konkrétnemu rozhodnutiu dovolacieho súdu došlo k tomuto odklonu. Sťažovateľka toto rozhodnutie nešpecifikovala.

22. Najvyšší súd skonštatoval, že bez konkretizovania odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zo strany sťažovateľky nebolo možné pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré riešil prvoinštančný a odvolací súd. V tejto súvislosti najvyšší súd uviedol, že argumentácia sťažovateľky týkajúca sa § 421 ods. 1 písm. a) CSP bola nedostatočná a uvádzané dovolacie dôvody neboli v podanom dovolaní vymedzené spôsobom, ktorý by zodpovedal § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na to najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol.

23. Ústavný súd v súvislosti s dovolacími námietkami sťažovateľky podľa § 420 písm. b) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uzatvára, že v posudzovanej veci ústavný súd nezistil, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľky. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľky. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. K porušeniu označeného základného práva sťažovateľky

nedošlo z dôvodu, že námietky, ktoré sťažovateľka formulovala v podanom dovolaní, posúdil dovolací súd materiálnym spôsobom, teda podľa ich skutočného obsahu, konfrontoval ich so závermi všeobecných súdov, a preto dovolanie sťažovateľky odmietol.

24. Závery, ku ktorým najvyšší súd dospel v napadnutom uznesení, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne). Najvyšší súd sa s námietkami sťažovateľky formulovanými v podanom dovolaní vysporiadal ústavne udržateľným spôsobom.

25. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 11 ods. 1 a 3 listiny uznesením najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť jeho porušenia, ktorej reálnosť by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

26. Ústavný súd konštatuje, že závery vyplývajúce z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie sú ústavné neudržateľné. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

27. V tejto súvislosti ústavný súd v závere uvádza, že v konaní o individuálnej ústavnej sťažnosti nie je úlohou ústavného súdu posudzovať silu argumentov, ale spôsob, akým ich súdy posúdili.

28. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

29. Ak najvyšší súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k názoru, že prípustnosť dovolania sťažovateľky z § 420 písm. b) CSP nevyplýva, a vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a) CSP dospel k záveru, že sťažovateľka nepreukázala splnenie dôvodov prípustnosti dovolania, pričom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi uznesením najvyššieho súdu a označeným základným právom sťažovateľky.

30. Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označeného základného práva neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd je toho názoru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemá takú intenzitu, že by to znamenalo zásah do označeného základného práva sťažovateľky. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 105/2020 z 31. marca 2021 odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, a z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľky uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu